

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

2 листопада 2022 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, колеги, доброго дня! Перепрошую за невеличку затримку. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

У порядку денному 10 питань. Отже, перше: про проект Закону про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за обігом генетично модифікованих організмів і генетично модифікованої продукції для забезпечення продовольчої безпеки.

Друге. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності.

Третє. Про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти.

Четверте. Про проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо Національного фонду досліджень України.

П'яте. Про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства щодо протидії булінгу. І два альтернативних до нього.

Восьме. Про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення осіб з інвалідністю автомобілями, визнаними гуманітарною допомогою.

Дев'яте. Про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння забезпеченню автомобілями осіб з інвалідністю, сімей з дітьми з інвалідністю, багатодітних і прийомних сімей та деяких інших категорій осіб. Альтернативний закон.

І десяте – "Різне", там буде пункт про діяльність Дослідницької служби Верховної Ради України.

Шановні колеги, чи є в когось доповнення, зауваження, пропозиції до порядку денного? Якщо, ні, то прошу проголосувати за порядок денний. Хто – за?

ППА Н.Р. Піпа – за.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за. Підтримую.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ЛИС О.Г. Лис – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лис – бачу. Івана Григоровича бачу. Дякую, колеги, одноголосно. Рішення прийнято.

Отже, переходимо до першого питання: про проект Закону про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за обігом генетично модифікованих організмів і генетично модифікованої продукції для забезпечення продовольчої ... продовольчої безпеки (реєстраційний номер 5839). Розробником проекту Закону є Кабінет Міністрів України. Доповідачем у нас буде Шкуратов Олексій Іванович – заступник міністра освіти і науки. Олексій Іванович, будь ласка, вам слово тоді від уряду.

ШКУРАТОВ О.І. Доброго дня, шановні колеги! Але там ситуація, що розробником є Міністерством економіки, доповідачем мав би бути хтось від Міністерства економіки. Це не наш законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да? В мене стоїть – ви. О'кей.

А хто в нас є від Міністерством економіки? Нікого, яка прелесть.

Добре, тоді давайте інакше підемо. В нас є співдповідач Валерій Вікторович Колух, голова підкомітету з питань освіти, науки та інновацій. Валерій Вікторович, будь ласка, тоді вам слово. Ми його все одно вчора проходили на підкомітеті.

КОЛЮХ В.В. Доброго дня, шановні колеги! Законопроект про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за обігом генетично модифікованих організмів і генетично модифікованої продукції для забезпечення продовольчої безпеки (реєстраційний номер 5839) дійсно поданий Кабінетом Міністрів України, розроблений Міністерством економіки.

Виходячи з пояснювальної записки, метою прийняття даного законопроекту є удосконалити вимоги щодо маркування ГМО-продукції, посилити державний контроль у сфері поводження з ГМО і тому подібне. Тобто досить багато новел з точки зору посилення державного контролю за ... у сфері поводження з ГМО і генетично модифікованої продукції.

Розглянувши всі висновки, надані нашому комітету ... хочу відразу зазначити, що профільним комітетом при розгляді цього законопроекту є Комітет з питань аграрної та земельної політики, тому ми – не основний комітет. Вчора на засіданні підкомітету з питань освіти, науки та інновацій ми розглянули даний законопроект. І хочу зазначити наступне, що ми вже неодноразово розглядали цей законопроект на засіданні підкомітету, проте остаточного рішення не було прийнято. Зокрема 31 ще жовтня 2022 року розглядали цей законопроект, вірніше, минулого року ще навіть розглядали.

Так-от що я хочу сказати, що оскільки цей законопроект є в переліку пріоритетних законопроектів, які наближають Україну до Європейського Союзу, і профільним Комітетом з питань аграрної та земельної політики 26 серпня поточного року була підготовлена інформація щодо постатейної відповідності положень проекту Закону (реєстраційний номер 5839) положенням права Європейського Союзу та міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, – ми маємо прийняти цей законопроект. Проте, оскільки ми маємо ряд серйозних зауважень, в тому числі Головного науково-експертного управління, Національної академії наук стосовно таких двозначностей, визначень і тому подібне, підкомітет з питань науки та інновацій вчора в своєму рішенні ухвалив запропонувати комітету визначитись щодо прийняття даного закону шляхом того, щоб визначився сам профільний Комітет з питань аграрної та земельної політики. А ми направили цей висновок і висновки Національної академії наук, а також інших заінтересованих відомств до Комітету з питань

аграрної та земельної політики для врахування і прийняття цих висновків для підготовки законопроекту до другого читання. Тобто остаточного рішення ми не ухвалюватимемо: приймати за основу чи в цілому, чи відхилити, а запропоновуємо все ж таки профільному комітету визначитись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Колеги, чи є необхідність обговорення цього закону? Це рука? Якщо ні, шановні колеги, тоді пропоную переходити до голосування. Валерій Вікторович все розказав. Вчора на засіданні підкомітету ми його детально розглянули. І є пропозиція наступна.

Проект рішення комітету: запропонувати визначитись щодо прийняття проекту Закону (реєстраційний номер 5839), поданого Кабінетом Міністрів України Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики, який визначено головним з опрацювання даного закону. Направити цей висновок та висновки Національної академії наук, інших стейкхолдерів до Комітету з питань аграрної та земельної політики.

Хто – за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ПППА Н.Р. Піпа – за.

ЛИС О.Г. Лис – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі – за. Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності (реєстраційний номер 7633). Доповідачем є автор законопроекту Інна Романівна Совсун. Інна Романівна, ви з нами?

СОВСУН І.Р. Так, я з вами. Я перепрошую, я без відео, я сподіваюсь, що зв'язок не зникне, але я є. Можу розпочинати?

_____. Добре було б з відео.

СОВСУН І.Р. Я на вулиці, тому що в мене вдома немає ні світла, ні інтернету, тому я вийшла для того, аби зловити мережу.

_____. Ми теж, ми теж на вулиці, без світла, ми теж, давайте всі разом.

_____. Давайте по суті, так.

СОВСУН І.Р. Отже, з якою метою було розроблено цей законопроект? Він був розроблений, тому що до мене почали надходити зауваження, скарги від студентів окремих університетів про те, що у них в навчальних програмах дуже часто зустрічається література або російських авторів та/або російською мовою. Причому це стосувалося не тільки, здавалося би, університетів зі Східної України, де це, на жаль, є такою усталеною практикою, це так само відбувається і в університетах і в Центральній, і навіть в Західній Україні. Тим самим ми автоматично припускаємо, що будь-які студенти в українських університетах повинні знати російську мову і володіти нею для того, щоб опанувати навчальну програму. Паралельно з тим почалися дискусії про те, що українські вчені, звичайно, залишаються великою мірою заточені на російськомовний і російський науковий світ. І фактично, коли українські вчені продовжують постійно цитувати російських вчених в наукових публікаціях, то звичайно, що це підвищує цитованість російських вчених і ми самі накручуємо їм індекси цитованості в міжнародних публікаціях. Вочевидь, що це те, чого зараз не хотілося би досягати. І власне, з цією метою був розроблений законопроект, який, з одного боку, забороняє використання російських джерел і російського походження, і російською мовою, в освіті; і з іншого боку, так само обмежується їх використання в наукових дослідженнях.

У процесі обговорення цього законопроекту, в тому числі вчора під час обговорення на підкомітеті, було висловлено ряд зауважень, частково які ми намагалися врахувати. Я так розумію, що голова комітету розіслав пропозиції до першого читання на основі того, що вчора на підкомітеті обговорювалося. Я думаю, що можна запропонувати у версії комітету прийняти для того, щоб врахувати ключові пропозиції, які вчора звучали.

Перше – це голова комітету згадав про те, що у нас і досі можливі публікації в українських фахових журналах російською мовою. Власне, запропонована зміна про те, щоб заборонити публікацію українських фахових журналів мовою держави-окупанта. Так само вчора представниця академії наук згадувала про публікації українських громадян у російських журналах, і ми зробили цей виняток для українських громадян і сказали, що, якщо ці українські громадяни публікувалися до того, як вступив в дію чинний закон, то ці публікації можуть бути використані і на них можна посилалися, цитувати і так далі, ось.

І так само було питання по тому, що науковці, викладачі, студенти можуть не знати, хто є кінцевим бенефіціаром юридичної особи, яка спродувала, виготовила той чи інший текст, ту чи іншу книгу, до прикладу, то ми прибрати пункт про бенефіціарів, тому що це, дійсно, складно може бути визначено. І ці пропозиції відображені в варіанті, який я передавала голові комітету. Я сподіваюся, що всі члени комітету теж отримали.

Мені видається, що це ті правки, які найпростіше було виправити ще в підготовці до першого читання. Я зі свого боку готова доопрацьовувати його до другого читання. Мені видається, що час... зараз дуже актуально прийняти цей закон: якщо ми відмовляємося від російської музики, від російського культурного продукту, то в освіті вочевидь так само дуже давно пора було це зробити. Дуже сподіваюся на підтримку комітету і готова доопрацьовувати до другого читання, аби врахувати різні нюанси, які згадувались попередні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Інно Романівно.

Валерій Вікторович Колюх, голова підкомітету з питань науки та інновацій. Ви – співдоповідач, будь ласка, вам слово.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, дійсно ми вчора досить довго дискутували з приводу цього законопроекту, який розроблений з метою розроблення механізмів захисту освітньої та наукової сфери в Україні від пропаганди та поширення шовіністичних загарбницької політичної доктрини "руського міра" через наукові дослідження і академічні тексти та джерела інформації в цих сферах, як це виходить із пояснювальної записки самого тексту законопроекту.

Проте, незважаючи на те, що пані Інною дійсно було направлено на комітет пропозиції стосовно запропонованих змін до тексту проекту закону для підготовки його до другого читання, і дійсно деякі зауваження тут усунуто, зокрема, стосовно того, що вона сказала, що суб'єкт посилення може не знати, хто є кінцевим бенефіціарним власником і таке інше. А також зауваження голови комітету про те, що під дію цього закону може попадати навіть посилення на російськомовні джерела, обліковані громадянином України Борисом Патоном по електрозварюванню, і тому ви пропонуєте усунути це шляхом того, що дія цього закону не буде поширюватися на громадян України.

Проте, як на мене, цей закон не усуває...

_____. Тільки пана Колюха стало не чути, правильно? В усіх решти звук є. В усіх решти звук є, то може продовжуємо, хай пан Валерій включиться, то знову почнемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я сподіваюсь, давайте дамо хвилинку приєднатися, передоєднатися пану Валерію, все-таки це важливо. Це голова підкомітету профільного, тому його думка для нас справді важлива.

А поки, шановні колеги, поки Валерій Вікторович доєднується, я вам не сказав з самого початку, що ми з порядку денного прибрати перше питання, яке звучало як: плани роботи Українського центру оцінювання якості освіти на 2023 рік. Шановні колеги, тому що ми хотіли послухати новопризначеного директора цього центру, а розпорядження про його призначення ще не підписано або не оприлюднено. Тому в даному випадку ми це питання перенесемо на одне з наступних засідань комітету. Валерій Вікторович до нас доєднався вже. Валерій Вікторович, бачу, підключається, навіть звук. Валерій Вікторович, ви нас чуєте? Валерій Вікторович, у вас вимкнений звук.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, у мене щойно пропало світло, тому з інтернетом можуть бути також складнощі. Спробую з телефону через 4G, але ви знаєте, що відсутність світла породжує проблеми і з інтернетом.

Тому, шановні, незважаючи на те, що вчора на засіданні підкомітету чотири голоси було за те, щоб цей законопроект прийняти за основу і доопрацювати до

другого читання, три голоси було за те, щоб цей законопроект направити на доопрацювання, – я вважаю, що дані пропозиції, які запропонували автори законопроекту, не усунуть ті ризики у разі прийняття цього законопроекту.

І головне, на що звернули увагу багато заінтересованих відомств – це те, що все ж таки варто, можливо, в цьому законопроекті розмежовувати гуманітарні і фундаментальні науки. А то, виходячи з такої логіки, ми не зможемо, хіміки не зможуть посилатись на таблицю Менделєєва, а фізики – на праці Андрія Сахарова і таке інше. Тому, як на мене, я цей законопроект підтримувати в такому варіанті не буду. От, власне, і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович. Дякую.

Шановні колеги, хто хоче висловитись з цього питання? Я би хотів, напевно, дати слово Міністерству освіти й науки в даному випадку точно Олексію Івановичу Шкуратову як заступнику, профільному заступнику міністра, щоб послухати позицію Міністерства освіти й науки. Будь ласка.

Олексій Іванович, зник. Чи також?...

ШКУРАТОВ О.І. Дякую. Шановні колеги...

Шановні колеги, Міністерство освіти й науки ідеологічно підтримує даний законопроект. Однак, зважаючи на те, що дуже багато є дискусійних питань, особливо до статті 3 прим.1 закону... точніше внесення змін до статті 3 прим.1 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність", який дійсно дуже будуть мати багато перепон для проведення якісних наукових досліджень для наших вчених. Тому є пропозиція все-таки доопрацювати цей момент.

Я, на жаль, не бачив після підкомітетів, як доопрацьовувався даний законопроект. Пан Колюх сказав, що йому надійшла така інформація, а ми ще не змогли опрацювати. Однак із законопроекту, той, який був надісланий до міністерства, то там дійсно дуже багато моментів, які потрібно доопрацьовувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Іванович.

Хто ще бажає висловитися? Бачу руку, Пархоменко Наталія Миколаївна, Інститут держави і права Національної академії наук. Пані Наталія. Да-да, потім

перейдемо до обговорення. Пані Наталія, у вас піднята рука, але вимкнений звук, вам дають слово. Ви з нами?

ПАРХОМЕНКО Н.М. Доброго дня! Пропав звук, якщо це до мене стосується. Пархоменко Наталія. Так?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да.

ПАРХОМЕНКО Н.М. Я хотіла звернути увагу ще на декілька моментів. Ще раз доброго дня! Я вчора частково виступала, але хотіла ще сьогодні звернути увагу на декілька моментів з цього законопроекту. І ще, звертаючи також увагу на те, що ми не бачили, я, вірніше, не бачила нового варіанту, запропонованого Інною Романівною, і внесені правки, наскільки я зрозуміла, там тільки частково щось знялося. Але я хотіла ще звернути і її увагу, і тих колег, які запропонували цей проект, на те, що в статті 6 частина перша Закону "Про освіту", наприклад, пропонується, що це буде захист від російського імперіалізму. А далі вже в статті 33 просто йдеться про державу-агресора і державу-окупанта. А якщо завтра Верховна Рада прийме ще якийсь закон, де не тільки Росія буде агресором, державою-агресором, а ще й інша якась країна, наприклад, там Білорусь. Тоді це буде розповсюджуватись, цей закон на білоруські, наприклад, джерела? Ну, це до прикладу. Можливо, тут якась єдність цієї термінології треба підтягнути.

Далі. Вчора ще виникло питання, з якого часу не можна посилатись з джерела, і пані Інна сказала, що з 1991-го. Можливо, буде раціональніше, не те, що раціональніше, а правильніше буде, якщо з того часу, коли ця держава була визнана державою-агресором чи державою-окупантом, а не з 1991 року. Це такий момент.

І третій момент, на який я сьогодні також ще хотіла звернути увагу, що посилання на джерело, цитування джерела і список літератури там десь в дисертації, чи в рефераті, чи в якійсь науковій іншій роботі – це все різні речі. Це все різні речі. І як це все співвідноситься? Це до цього закону треба ще буде один приймати, якусь пояснювальну записку чи ще що-небудь для того, щоб розвести. І тоді будь-яку дисертацію можна буде зняти з розгляду, якщо там буде щось не так зазначено. Розумієте? Це прямий шлях тоді будь-якої дисертації.

Крім того, якщо знято питання з кінцевим бенефіціаром, то як студент, чи аспірант, чи викладач буде, наприклад, якщо російський громадянин написав українською мовою або англійською мовою, але російський громадянин? Звідки ми знаємо, що він російський громадянин? Що ми будемо паспорт до книжки прикладати? Як визначити? Так само, як кінцевого бенефіціара: як визначити, що він є громадянином Росії? Як? Або, наприклад, громадянин Росії напише, він колись виїхав в якусь іншу країну, можливо, набув громадянство, можливо, не набув, а там на англійській мові або на французькій написав книжку, але він є громадянином Росії. Розумієте, і так багато таких от, ви розумієте, запитань, на які поки що немає відповіді в цьому законопроекті. Я ж ще раз наполягаю на тому, що я принципово, ідейно підтримую цей законопроект, що необхідно боротися з цим усім – з цим цитуванням і всім на світі. Але ще раз кажу, що тут необхідно дотримуватись принципу правової визначеності і пропорційності. Розумієте? І для того, щоб ще не потрібно було масу приймати підзаконних нормативно-правових актів, які б пояснювали цей закон. Тобто тут питання за питанням, кожне тягнеться, кожне положення цього законопроекту, воно викликає якісь певні запитання. Можливо, мені здається, ще надо подумати над цим законопроектом і доопрацювати. Я вже не буду повторюватися, те, про що я говорила вчора: те, що і нема, що таке російський імперіалізм і шовінізм, і так далі, і це все вкупі. Але я ж ще раз кажу, що в одну статтю пропонується зазначити, що це саме російські, а далі просто йде держава-агресор і держава-окупант. Я ж кажу, невідомо, що завтра відбудеться, який закон ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Наталія, давайте не будемо ходити по колу. Ми вам дуже дякуємо за вашу думку, але ...

ПАРХОМЕНКО Н.М. Да, і ще один ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це, дивіться, це засідання комітету – це не місце для філософських дискусій і запитань риторичних. Це місце для того, що ми розглядаємо конкретний законопроект з конкретними положеннями. Якщо є зауваження і пропозиції до положень, ми дуже радо вислуховуємо, але давайте поважати час одне одного, я вас дуже прошу.

ПАРХОМЕНКО Н.М. Вибачте, будь ласка, да. Але просто я хотіла, щоб почули, що проблемний законопроект. Вибачте. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Наступний руку піднімав пан Богдан Цимбал. Будь ласка, вам слово.

ЦИМБАЛ Б.В. Дякую. Я представляю Інститут літератури. І в цьому законі абсолютно я солідарний з позицією, яку висловив Геннадій Боряк – заступник директора Інституту історії України. Цей закон створює, унеможливлює фактично гуманітарну нормальну роботу і створює прецеденти, коли абсолютно бездарні роботи будуть ось відповідати всім вимогам. А тому, чесно кажучи, питання: а якщо продукт "русскоміровській" насправді можна написати і українською мовою, і англійською мовою – і мова не захищатиме, це таке от, однаково. Хоча за те, щоб публікації були українською мовою, я підтримую, в Україні як мінімум. Проблема інша із архівними джерелами, якщо ця публікація архівного джерела після 91-го року і пов'язана із Шевченком, ну, далеко не ходити, – це публікація Леоніда Большакова або Петра Жура. Вони – Жур жив у Ленінграді, Большаков в Оренбурзі, да, ми не маємо права на них посилатися або ми маємо вирізати із "Шевченківської енциклопедії" статті росіянина Большакова?

Якщо досліджувати історію української драматургії, тут клондайк – це театральна бібліотека у Санкт-Петербурзі. Вона була створена з тих рукописів п'єс, які подавалися на розгляд цензурного комітету театального на постановку на театрах для – як там вони називалися, не пам'ятаю – а потім після 17-го року передані були. От питання, що з ними робити? Тобто так, архівні джерела, можна сказати, що можна посилатися на лист громадянина підданого Російської імперії Драгоманова до іншого підданого Російської імперії Куліша, от там якось можна. Але якщо це публікація матеріалу, ми маємо сказати, що її не було? Або якесь дослідження, яке от ми можемо використати для побудови нашого дослідження: ми маємо сказати, що його теж не було, чи ми маємо його списати? Але це плагіат.

КОЛЮХ В.В. Ні, так, шановний, я, перепрошую, не запам'ятав, як вас звати...

ЦИМБАЛ Б.В. Богдан Цимбал.

КОЛЮХ В.В. Тоді можна подавати, що це наука не визнає, оскільки в Росії заборонено посилається на це, і це не буде плагіатом. Можна і таблицю Менделєєва нову захищати, хімічні сполуки, це також не буде плагіатом, бо ми не визнаємо

_____. А Менделєєв, перепрошую, жив в Російській Федерації після 91-го року? Що ви перетворюєте зараз це на комедію, ну, правда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я вас дуже

_____. Я розумію, політика політикою, але ви зараз не перетворюйте це на фарс, пане Валерію

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, не змушуйте мене виключати всім мікрофони.

КОЛЮХ В.В. ... *(Не чути)* наука бути рухати вперед, наука буде повторювати те, що зробили росіяни, ми просто переписуватимемо українською мовою, що вони сказали. І це не буде ніяка не наука.

Друге, а, можливо, замість пропаганди "руського міра" і т.д., і т.п., проти чого спрямований закон – це добре. Але ви не вважаєте використання росіянізмів в українській мові пропагандою "руського міра", а у вас їх, у вашій мові усній було до біса багато, вибачайте. І до речі, в цьому законопроекті теж їх достоту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я знову повторюсь, не змушуйте мене вимикати мікрофони і виключати людей з дискусії. Ми говоримо про норми закону безвідносно особистостей, які висловлюють свої думки. В нас комітет толерантний, ми не переходимо на особистості і не перебиваємо один одного, з вашого дозволу, якщо ви не проти. Ми висловлюємо свої зауваження і пропозиції до конкретних положень закону. Ми почули вашу думку і дуже за неї вдячні. Пані Наталю, будь ласка, теж опустіть руку в Zoom, бо вона нас збиває з толку. З вашого дозволу, я передаю слово Івану Григоровичу Кириленку. Далі Наталія

Романівна Піпа і Ростислав Павленко піднімав руку. Тому, Іван Григорович, будь ласка, вам слово.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, вітаю вас. Радий чути і бачити всіх. Якщо ви звернули увагу, всі, хто вступив в дискусію, перші слова сказали – ідейно підтримую. Друзі, а перше читання – це ідейна підтримка. В розпал війни нам потрібна ідейна підтримка всього і вся. Це тяж війна, на ідеологічному фронті війна. У мене в зв'язку з цим запитання до Інни Романівни. Да, питань багато і вони, слухні серед них є. Інна Романівна, я пропоную, от в першому читанні справді ми мобілізуємо зал, голосуємо, але до другого читання не спеша, дивимось на Регламент, але ж ви знаєте, що до другого читання інколи закон вноситься і через пів року. До другого читання експертне середовище повинно вичистити все для того, щоб він був абсолютно досконалим, ідейно сильним, який нас виділяє, ідентифікує як націю. Але щоб в нас не було там "перлів", від яких потім будемо братися за голову і потім щось переробляти.

Чи зможемо ми до другого читання це зробити, чи ні, Інна Романівна? Разом з комітетом, разом з експертним середовищем. Ви готові до цього? Дякую.

СОВСУН І.Р. Іване Григоровичу, дякую вам дуже за позицію. Звичайно, що я готова доопрацьовувати. І ви бачите, що частину я намагалася вже врахувати ще при до підготовці до першого читання. Звичайно, до другого так само необхідно буде максимально врахувати ті позиції для того, аби дійсно діяти на користь українській державі, а не на шкоду. В тому числі, позиція Академії наук, частина зауважень слухні. Треба просто подумати про коректні формулювання, аби досягнути мети і не нашкодити водночас українській нації.

Ще раз дякую за позицію.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую. Я вас підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Наталія Романівна, будь ласка.

ППА Н.Р. Доброго дня, колеги і гості. Я хочу озвучити приблизно, що Іван Григорович сказав хвилину тому, в тому плані, якщо ми ідейно підтримуємо і люди це сказали, то давайте доопрацюємо. Тому що від кількох людей спікерів я

чула, які шукали причини, чого це не варто прийняти, а не причини, як це краще зробити і як доопрацювати. По-моєму, пані Інна показала те, що вона готова до опрацювання тим, що вже на сьогодні був запропонований новий варіант першого читання. Шкода, що дехто його не бачив. І я впевнена, що до другого читання всі моменти, які стосуються досліджень, наукових праць, можна все змінити і полагодити. І ще раз хочу наголосити на цій нормі, що наразі не йдеться, та проросійський імперіалізм – це зовсім інша тема, яку треба доопрацьовувати, але Російська Федерація і ситуація з нею з 1991 року.

І відповідь – так, про інші країни, якщо будуть визнані Верховною Радою країною-терористом, то так, на них теж буде поширюватись відповідно цей закон. І ми це теж можемо проговорити до другого читання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

Ростислав Павленко, будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Шановні колеги, справді, якщо тут всі висловлюють ідеологічну підтримку, то, я думаю, що таким певним логічним рішенням є підтримати за основу. Тим більше в проекті рішення комітету у нас дуже, як на мене, правильне формулювання закладене, що внести зміни, по-перше, з урахуванням позицій комітету. А по-друге, із врахуванням інших статей, да, 161 статтю виключаємо. І я думаю, що таким чином можемо уникнути всіх ризиків.

А коротко відреагую по суті, що було сказано, що там Росія – держава-агресор і таке інше. Рашизм та російський імперіалізм і таке інше – явище, яке буде ще поруч з нами довгі роки, навіть і після нашої перемоги. І там буде чи не буде інших... агресором, тому я думаю, що абсолютно таке розділення тут правомірне. Тим більше, що в травні місяці, я нагадаю, Верховна Рада уже дала кілька визначень на законодавчому рівні з цього приводу.

Тому пропоную підтримати той проект рішення комітету, який у нас є, і підтримати за основу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ростиславе.

Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Шановні колеги, у нас вчора на підкомітеті по цьому законопроекту була досить серйозна дискусія і більш глибока. І що позитивне, те, що, дійсно навіть після вчорашнього підкомітету уже були виправлення якісь конкретні до цього законопроекту. І якщо такі виправлення були до першого читання, то я думаю, що до другого читання ми дійсно пропрацюємо такий законопроект, який всіх влаштує і всі будуть його підтримувати і на ідеологічному рівні, і в принципі, на юридичному, який він буде виписаний. Тому зараз голосуємо, підтримуємо і працюємо над удосконаленням до другого читання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є ще хтось, хто бажає висловитись? Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, усім доброго дня! Я теж науковець, доктор наук, професор, я знаю, що таке наукова діяльність, я знаю, що таке наукові дослідження. Я знаю, наскільки науковцям складно взагалі в цьому житті і як вони потребують підтримки держави. Тому я дуже, скажемо так, для мене цей закон, який... мені не так просто прийняти це рішення, тому що я розумію всі плюси і мінуси цього законопроекту. У нас зараз, звичайно, іде війна жорстока страшна, і ми повинні, тут колеги говорили про емоції, що ми зараз повинні включати емоції, але дуже хочеться, щоб наші емоції не перекривали наш розум.

Тому з одного боку я абсолютно, як тут уже багато говорили, ідеологічно розумію, що зараз іде війна з Росією і всім тим, що з Росією пов'язано. І підтримую цю позицію, звичайно, ми все повинні це робити. З іншого боку, я сама як науковець розумію всі ті наслідки, які може спричинити, негативні для наукової роботи, для дослідження. Ми знаємо, що наука у нас немає меж, немає кордонів, і якщо в освіті ми з вами попрацювали і працюємо далі, ми вилучаємо з наших навчальних програм будь-які російські джерела, які несуть пропаганду, які прославляють імперіалізм і так далі, ми це робимо і робимо швидко. І це все абсолютно правильно, і з цим ніхто взагалі не вступає в дискусію з приводу цього. По науці ситуація зовсім інша. Наука – це царина, яка немає кордонів. І насправді такі рішення потрібно приймати дуже виважено.

Тому я послухала уважно все, що пані Наталія говорила, що говорили інші представники, які займаються дослідженнями науковими. Розумію, що цей законопроект дійсно має багато ризиків і потрібно нам зробити все для того, щоб він не вплинув негативно на подальший розвиток української науки – української науки, яка теж повинна бути пропагандою української державності і всього українського в усьому світі. І ми повинні думати про те, як підсилити нашу науку і нашу освіту. Тому від себе хочу сказати, що мені непросто це рішення дається, оскільки я всі застереження вам свої сказала. Я уважно почитала, до речі, висновок Міністерства освіти, він мені теж дуже близький, але я побачила ті доопрацювання, про які Сергій Віталійович говорив, які зараз ми внесемо до першого читання, вони дещо виправляють ситуацію в позитивний бік. Тому я зараз буду голосувати "за", але підключусь активно до роботи, до правок, до підготовки цього законопроекту до другого читання для того, щоб ми не зробили гірше нашій науці українській, не зробили гірше нашим науковцям, прийнявши цей закон. А це буде сто відсотків закон, який буде працювати на Україну і на українську науку. Тоді і тільки тоді він буде мати і підтримку у залі, тому що ми всі не забуваємо, що зараз у нас буде цей комітет, цей законопроект ще повинен пройти залу. І тільки якщо він буде дійсно якісно прописаний, він буде мати якусь політичну перспективу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Шановні колеги, немає більше бажаючих народних депутатів?

КОЛЮХ В.В. Можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Валерій Вікторович. Будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Перед тим як ви поставите на голосування прийняття рішення, у мене просто пропозиції до автора законопроекту. Ви тут внесли вже пропозиції стосовно заборони використання джерел до другого читання – це все добре. Але ви не внесли жодних пропозицій з приводу відповідальності у разі використання джерел інформації. Тому у мене просто вам пропозиція, внесіть зміни до адмінкодексу або взагалі краще до Кримінального кодексу, якщо хтось

буде посилатись, то зразу нехай до буцегарні йде. Це буде дієвий механізм заборони.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович. Шановні колеги, дякую за дискусію. Зі свого боку на правах головуючого хочу сказати, що вчора ми справді на підкомітеті довго обговорювали цей законопроект. Колеги народні депутати знають і мою позицію. Я теж був незадоволений самим текстом законопроекту, і теж бачу, в нього багато ризиків. Вчора я їх озвучив на засіданні підкомітету.

Але ми домовилися, що до засідання комітету ми спробуємо його доопрацювати до першого читання. І власне, так і виявилось, і більшість тих ризиків, які ми вчора обговорювали, сьогодні є в проекті рішення комітету як вже виправлені. І якраз це стосується більшою мірою науки, з освітою ніхто не сперечається, наскільки я розумію, що там немає бути російських джерел. Але з наукою трішки важче, особливо з цитуванням. Тому були внесені зміни, що це не розповсюджується на громадян України, навіть якщо вони писали російською мовою, видавалися, або якщо вони видавалися на території Російської Федерації до моменту вступу цього закону.

Ми ще будемо думати про те, з якої дати цей закон буде вступати в дію. Це важливо, і це важлива дискусія до другого читання. Попередньо, коли Інна Романівна подавала цей закон як автор законопроекту, там стоїть, якщо я не помиляюсь – через п'ять років вступ в дію. Можливо, його варто буде прискорити через те, що ми частину положень вже виправили. Але залишимо в тому вигляді, в якому є, і ми про це говорили з автором законопроекту. Нехай це буде якраз дискусія до другого читання, і нехай буде дискусія по всіх інших. Ми спробували його виправити до першого читання саме тому, що ідеологічно ми його всі підтримуємо. І я не бачу жодного висловлювання щодо того, що ідеологічно він несприйнятний. Але звісно, є певні ризики, над якими будемо працювати. Тому домовилися вчора і на підкомітеті, що якщо до другого читання цей закон залишиться з не виправленими ризиками, то автор не буде сперечатися з тим, що комітет його не випустить його на друге читання до тих пір, поки ці ризики не будуть усунені.

_____. *(Не чути)* .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, він буде доопрацьований або він не матиме перспектив. Про це знає і автор законопроекту, про це знають всі народні депутати.

Тому, шановні колеги, частину ми вже виправили і бенефіціарів кінцевих ніхто перевіряти не буде, це теж прибрано з тексту закону. І розуміючи, що навіть, якщо всі ризики ми не приберемо, все одно у даному випадку в першому читанні цей закон точно треба приймати, бо ідеологічно він вірний і дискусії на тему того, що наука не має меж, шановні колеги, давайте теж спробуємо залишити поза межами розгляду цього питання.

Тому що, відверто, я згадую, як ми з перших днів були в Києві, і в перші дні, коли можна було заїхати в Бучу, Ірпінь, Бородянку і далі, коли ми проїжджали зі своїм ще одним колегою головою комітету через ці маленькі містечка і бачили тисячі понівечених життів, родин, будинків і всі жахіття, які там сталися, – то першою думкою у нас в обох виникла дуже проста. Треба все, що пов'язано з Російською Федерацією, з російською мовою просто знищити на нашій території, щоб цього більше ніколи не сталося. Тому що це теж один, на жаль, із ідеологічних фронтів і наука, зокрема. І не можна окремо казати, що спорт поза межами, культура поза межами, наука, освіта поза межами. Ні, це все fronti і на кожному з них ми з вами, колеги, воюємо: хтось ближче, хтось далі, хтось активніше, хтось менш активніше, але все одно всі і всі разом.

Тому, з вашого дозволу, давайте перейдемо до голосування.

Я ставлю на голосування проект рішення комітету щодо законопроекту 7633: рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу з врахуванням пропозицій народних депутатів членів Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій з таблицею пропозицій, яка додається, доручити Комітету з питань освіти, науки та інновацій доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у висновку від 2 листопада 2022 року, відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака. Хто – за, прошу голосувати.

П'ять.

Наталія Романівна – шість.

Іван Григорович – сім.

Ростислав – вісім.

Олена Лис – дев'ять.

Валерій Вікторович. Я не бачу.

КОЛЮХ В.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валерій Вікторович утримався.

Володимир Воронов.

ВОРОНОВ В.А. Воронов утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воронов утримався.

Отже, 9 – за, двоє – утримались. Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги. Переходимо до наступного питання. Питання третє: про проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстраційний номер 8095). Шановні колеги, доповідачем маю бути я. Тому я, з вашого дозволу, досить коротко.

Отже, шановні колеги, це законопроект всім нам відомий, і ми його проговорювали і на засіданні підкомітету. І більше того, він вже другий раз в нас вноситься, реєструється у Верховній Раді. Перший раз він був значно більший, другий раз – він трішки менший, тому що воєнний час, розуміємо, що не все на часі, не все актуально. Але деякі речі нам потрібно робити для того, щоб імплементувати нашу систему забезпечення якості освіти в європейську насправді.

Тому в цьому законопроекті передбачено декілька речей. Перше: передбачено створення в структурі Національного агентства окремої Апеляційної палати.

Друге. Вдосконалення процедури акредитації освітніх програм.

Третє. Запроваджується процедура постакредитаційного моніторингу, який є необхідним насправді. І всі, хто у вищій освіті працювали і працювали в системі забезпечення якості, розуміють, що це важливо, окрім того, що це є вимога ESG, наскільки я пам'ятаю. І до речі, тут же зауважу, що вона передбачається як безоплатна. Це завжди турбує заклади вищої освіти.

Врегульовується окремо питання визнання сертифікатів про акредитацію освітніх програм, які видані іноземними агенціями забезпечення якості освіти. Вдосконалюються окремі питання і процедури інституційної акредитації, це теж є однією з вимог ESG. І деякі питання, які кажуть про те, що врегульовуються такі положення, що на голову, заступників голови, посадових осіб секретаріату та членів Національного агентства поширюються вимоги Закону України "Про запобігання корупції", вони будуть декларуватися, однак не поширюється дія Закону "Про державну службу". Якщо коротко, то це все по тих новаціях, які є в цьому законопроекті.

З вашого дозволу, надаю слово Юлії Миколаївні Гришиній – голові підкомітету з питань вищої освіти.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович.

Ми на засіданні підкомітету з колегами пропрацювали цей законопроект. Хочу викласти ті, перелік там зауважень, які ми отримали. Я зараз, дозвольте, колеги, не буду всі їх зачитувати, тому що це теж законопроект, який достатньо такий, визиває велику кількість різних думок: позитивних, негативних, в підтримку і так далі. Це насправді, цей законопроект є результатом великої спільної роботи і членів комітету, і Міністерства освіти, і Національного агентства із забезпечення якості освіти. Вийшов він такий, який вийшов. Є багато, скажімо, тих, хто критикує там деякі норми, є ті, хто їх підтримує.

Що стосується безпосередньо висновку ГНЕУ, то ми маємо декілька зауважень щодо безпосередньо цього законопроекту. Міністерство фінансів так само, як завжди, вони фактично підтримують будь-які закони, які не викликають, не тягнуть за собою будь-які видатки з державного бюджету. Міністерство освіти і науки теж має свої зауваження.

Я пропоную зараз надати слово безпосередньо і Міністерству освіти, і НАЗЯВО для того, щоб кожен з них висловив свою точку зору, тому що, дійсно, дискусія у нас є. І вчора я за дорученням Сергія Віталійовича, у нас було засідання такої робочої групи безпосередньо з представниками і міністерства, і Національної агенції, і секретаріату комітету, де були напрацьовані компромісні рішення, які, я думаю, що після того, як всі висловляться, то ми їх обговоримо.

Будь ласка, Андрій Олександрович Вітренко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, колеги, з вашого дозволу, якщо можна, дякую, Юлія Миколаївна. Я хочу насправді подякувати всім вам і, Юлія Миколаївна, вам, і Національному агентству, і Міністерству освіти за те, що вчора дослухались до пропозицій підкомітету і тих думок, які там були висловлені, і спробували знайти компромісні позиції по багатьох питаннях, які ми можемо врегулювати вже до першого читання. Щоб нам було простіше і працювати в залі, і для того, щоб все ж таки законопроект більш збалансованим був. Тому я вам дякую. І, будь ласка, тоді заступнику міністра, пане Андрію Олександровичу, будь ласка, вам слово.

ВІТРЕНКО А.О. Шановний Сергій Віталійович, шановні народні депутати, дорогі друзі! Що стосується цього законопроекту 8095, то, безумовно, Міністерство освіти і науки в своїх діях керується законодавством і робить все настільки багато для того, щоб якість особливо вищої, взагалі якість всіх ланок освіти була беззаперечною, про що показали і наші діти, які виїхали за кордон, і про що ми намагаємось зараз зробити так, щоб саме вища освіта як флагман цього процесу, освітнього процесу, був настільки якісний, наскільки це можливо. Тому ідеологію законопроекту ми абсолютно підтримуємо. Єдине, що я хочу сказати, що, дякуючи Сергію Віталійовичу, дійсно, вчора прозасідали п'ять годин. Шановні колеги, ви вдумайтесь, п'ять годин було роботи над цим законопроектом, але багато-багато було питань знято, багато дискусійних питань. Єдине, що є три принципових питання, які вчора не були погоджені. Тому ми вважаємо, що відповідно до цих принципових питань пропонували б ще там взяти деякий, скажімо так, тайм-аут на його доопрацювання. Міністерство надало свої пропозиції, там на чотири листки, але ми багато з них зняли. Єдине, що я хочу наголосити на трьох таких пунктах.

Перший – це строк повторної акредитації програм. Другий пункт, який також вчора не був погоджений – це інституційна акредитація, навіщо вона взагалі потрібна? І третій пункт, який вчора не був погоджений, і ніхто не знає, що з цим робити, – це формування Апеляційної палати.

Тому відповідно до позиції міністерства, яка була висловлена в листі за підписом Сергія Миколайовича Шкарлета – міністра освіти і науки України, я дякую за нараду. Єдине, що я хочу сказати, що ми пропонуємо знову ж таки гуртом зібратися і доопрацювати цей законопроект до першого читання для того, щоб виглядав цей законопроект більш потужнішим в залі Верховної Ради для того, щоб не було взагалі до нього ніяких питань. Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Андрію.

Передаю слово іншому пану Андрію. Андрій Петрович, будь ласка.

БУТЕНКО А.П. Дякую, колеги. Дякую за можливість бути тут і брати участь у дискусії. Приєднуюся до того, що щойно казав пан Андрій. Я дуже дякую за ту дискусію, яка була вчора, і вона, до речі, продовжилася сьогодні, декілька годин ми працювали і сьогодні. Тому, абсолютно підтримуючи, що каже пан Андрій, по суті дискусії ми досягли компромісу в усіх рішеннях, крім двох уже питань, тому що третє, яке озвучив пан Андрій, а саме – формування Апеляційної палати – принаймні з директором вищої освіти вранці нами було уже погоджено. Сьогодні я розумію, що пан Андрій у відрядженні і вже не брав участь в сьогоднішній дискусії. В нас залишилися два дискусійних питання. Я б їх назвав, можливо, більш політичними. Це дійсно строк дії сертифікату повторного про акредитацію. Зараз в законодавстві України він зазначений 10 років, в цьому законопроекті він передбачається, зменшення його до 5 років. Ця пропозиція викликана тим, що 10 років – надзвичайно довгий термін, за який закінчаться навіть два терміни повноважень ректора. І програма зазнає в теперішній динаміці неймовірних змін для того, щоб вона існувала без самоперевірки, без будь-якого зовнішнього погляду.

І другий момент, що ми не знаємо жодного прикладу у європейській чи північноамериканській системі забезпечення якості дії сертифікатів на такий

термін. Максимальний принаймні, який нам відомий, це шестирічний. Тому 10 років – це таке абсолютне українське ноу-хау, і зважаючи на те, що, на жаль, на дану хвилину ми не є поки що лідерами забезпечення якості, наш погляд виглядає сумнівним. Це позиція має бути саме Верховної Ради і комітету, бо це питання є політичним.

І друге: те, що озвучив пан Андрій, це існування інституційної акредитації і її зміст. Оскільки в світі також не існує жодної, скажемо так, єдиної чи типової моделі, кожна країна виробляє свій зміст, ми запропонували наслідок інституційної акредитації як можливість кластерної акредитації, поєднання міжгалузевих дисциплін, міжгалузевих акредитацій, щоб поліпшити наслідки акредитації і спростить систему. Питання є, як я сказав би, вічним дискусійним, тому що єдиної правильної відповіді немає, і тут має бути політична воля парламенту, як рухатись Україні найбільшим часом.

Дякую, колеги. Готовий відповісти на ваші запитання. Іще раз дякую за можливість брати участь і за вчорашню велику роботу і секретаріату комітету, і представників міністерства, щоб цей законопроект став кращим і міг бути внесений в парламент. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Петрович.

Андрій Олександрович, у вас рука піднята. Будь ласка.

ВІТРЕНКО А.О. Сергій Віталійович, якщо дозволите. Розумієте, я зараз в дуже такій важкій позиції, тому що підтримувати дискусію зі сторони з людьми, яких я глибоко поважаю і до яких я дуже добре відношуся – то є дуже важко.

Єдине, що я хочу сказати, що я дійсно погоджуюся з Андрієм Петровичем, що в світовій практиці відсутні там десятирічні акредитації повторні. Але ми розглядаємо з боку міністерства, це як елемент довіри до закладів вищої освіти. Тобто ми даємо їм автономію, то ми маємо їм довіряти. Тому 10 років, на нашу думку, це буде як аванс, як елемент довіри... Я думаю, що якщо вони не виправдають цю довіру, то ми можемо це, безумовно, змінити. І ця інституційна акредитація, то в законопроекті там так прописано, що дійсно виникають питання: а навіщо вона тоді потрібна взагалі? Тобто я думаю, що, може, ми давайте

трошки, скажімо так, доопрацюємо всі разом і прийдемо до єдиної спільної думки. От у мене така пропозиція. Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Олександрович. Шановні колеги, хто хоче висловитись з цього питання? Якщо ніхто, напевно, тоді я.

Шановні колеги, да, дискусійні питання є, ми вчора їх проговорювали на засіданні підкомітету, і неодноразово ми вже взагалі проговорюємо ці питання, як і питання інституційної акредитації, і питання десяти чи п'яти років акредитації. Ми ще це піднімали і в 19-му році, коли починали працювати в цьому парламенті і в цьому комітеті, і з попереднім складом міністерства, і вже з нинішнім складом міністерства проговорювали.

Дивіться, якщо дозволите, – це просто окрема думка голови комітету – ми вже другий раз розглядаємо цей закон по суті. Перший раз він не дійшов до засідання комітету, він був надто великий і він був зареєстрований до початку широкомасштабного вторгнення. І тоді, коли ми до нього дійшли, вже почалася активна фаза війни. І об'єктивно такий величезний закон, який був запропонований в перший раз, нам розглядати було недоречно, недоцільно і ми витрачали би час. І тому ми домовились про те, що ми в скороченому варіанті подамо той великий законопроект, який був. І другий раз ми до нього зараз повертаємося, але вже до тих ключових позицій, які були потрібні для врегулювання і з точки зору національного агентства, і з точки зору Міністерства освіти, і з точки зору взагалі системи вищої освіти і забезпечення якості.

Всі спірні питання зараз, про які говорило і Міністерство освіти, і національне агентство, вони всі знаходяться в тексті і в тілі цього закону, проекту закону, який ми зараз розглядаємо. Тому вони цілком можуть бути виправлені до другого читання. Я в даному випадку думаю, що найкращим варіантом було пустити б його в зал. Справа в тому, що якщо ми ще раз його відправимо на доопрацювання, колеги, це вже буде, я не знаю, другий чи третій рік, як ми його будемо доопрацьовувати. Тому давайте не будемо, насправді там немає нічого такого, що ми не можемо виправити до другого читання. Да, дискусії будуть, да, ми обов'язково дійдемо консенсусу, як це неодноразово по найжвавіших і спірних питаннях було в нашому комітеті.

Тому з вашого дозволу, якщо немає більше бажаючих висловитись, я тоді запропоную проект рішення комітету і виставлю його на голосування. Немає заперечень? Тоді, колеги, отже, проект рішення комітету.

Перше. Відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону (реєстраційний номер 8095) до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України. І за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та підготувати до другого читання, та допрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, скоротивши строк подання таких правок і пропозицій наполовину, і внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Єдине, що, Олена Георгіївна, а я не бачу тут... Колеги, одну секундочку, будь ласка.

Так. Шановні колеги, перепрошую, у нас технічно просто змінилося одне... це моя помилка, з іншим рішенням. Отже, я, з вашого дозволу, щоб під стенограму, щоб не було помилок, ще раз його зачитаю.

Отже, перше. Відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, включити проект Закону (реєстраційний номер 8095) до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України.

Друге. Проект Закону (реєстраційний номер 8095) за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій народних депутатів України членів Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Таблиця пропозицій додається.

Третє. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, скоротивши строк подання таких правок і пропозицій наполовину, а також, з урахуванням пропозицій, висловлених у висновку від 2 листопада 2022, відповідно частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України в другому читанні. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Бабака С.В.

Хто – за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання. Наступне питання порядку денного: проект Закону про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо Національного фонду досліджень України (реєстраційний номер 8118). Доповідачем знов має бути голова комітету.

Отже, шановні колеги, якщо коротко, закон теж відомий нам усім, ми його обговорювали на засіданні підкомітету і досить детально. Отже, деякі речі, які важливі в цьому законопроекті.

Перше. Він усуває певні законодавчі неузгодженості щодо можливості фінансування всіх напрямів грантової підтримки Національного фонду досліджень. Також він дає можливість залучення українських та іноземних вчених для наукової і науково-технічної експертизи проектів. І найголовніше, він дає можливість забезпечити участь Національного фонду досліджень у міжнародному науково-технічному співробітництві. А власне, ми говоримо про білатеральні конкурси, і це таке красугольне, напевно, питання цього закону. Він дозволяє проводити конкурси спільно з іноземними партнерами, коли будуть дофінансовуватися і нашим Національним фондом, й іноземними партнерами в різних частинах буде фінансуватися один і той самий проект. Зараз це, на жаль, було неможливо до цього часу і через те, що ми активно зараз як країна співпрацюємо з міжнародними партнерами, з якими ми відкрили без перебільшення якусь нову величезну главу нашого спільного життя. І вони дуже серйозно нам допомагають. Я вважаю, що це дуже важливе питання, яке нам потрібно врегулювати законодавчо. Тому дуже вдячний за те, що послушали мене про основу суть закону. І співдоповідачем є Валерій Вікторович Колюх, голова підкомітету з питань науки та інновацій. Валерій Вікторович, будь ласка, вам слово як голові підкомітету.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, вчора ми детально розглянули цей законопроект на засіданні підкомітету з питань науки та інновацій і

рекомендували комітету і Верховній Раді України в остаточному включити цей законопроект до порядку денного сесії Верховної Ради України та за результатами розгляду прийняти його за основу. От, власне, і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

КОЛЮХ В.В. Суть законопроекту Сергій Віталійович розкрив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, дякую щиро.

Так, колеги, в нас, давайте послухаємо позицію Міністерства освіти і науки обов'язково з цього питання. Пане Олексію, Олексій Іванович, будь ласка.

ШКУРАТОВ О.І. Дякую. Позиція міністерства: дійсно підтримати таку ініціативу, такий законопроект. Тому що іде розширення і інструментарію, і вдосконалення інструментарію рамкової підтримки, в тому числі і щодо розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва.

Однак в тій редакції, якій був поданий законопроект, є дуже багато зауважень. В основному вони стосуються приведення у відповідність термінології даного законопроекту до чинного законодавства, зокрема, Закону "Про наукову і науково-технічну діяльність", Закону про пріоритетні напрями науки і техніки України, а також приведення у відповідність термінології всередині самого законопроекту. Зокрема в тілі законопроекту зустрічається в якомусь випадку: "проекти, що виконуються", "проекти, що проводяться" або ж "конкурси і конкурсні відбори", "експертиза проектів, поданих на участь у конкурсі", "експертиза проектів на одержання грантової підтримки". Тобто треба буде уніфікувати. І є норми в законопроекті, які, на мою думку, точніше, на думку Міністерства освіти, можна не виносити на рівень законопроекту, а прописати його у підзаконних нормативно-правових актах. Зокрема щодо оплати послуг експертів та членів комісій конкурсів, – на нашу думку, це можна зробити в порядку проведення конкурсного відбору та фінансування проектів і в порядку використання коштів. Тобто цим можна спокійно виписувати, тому що оплата послуг експертизи, вона чітко виписана в Законі "Про наукову і науково-технічну експертизу", тому... і деякі такі ще є позиції, які не варто виносити на рівень законопроекту.

В цілому, якщо будуть доопрацьовані, ми вже почали працювати з розробниками щодо доопрацювання даного законопроекту. Такий закон, дійсно, потрібен на сьогодні в нашій державі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Іванович.

Ольга Олександрівна Полоцька – виконавчий директор Національного фонду досліджень України, якщо хочете.

ПОЛОЦЬКА О.О. Дуже дякую, Сергій Віталійович. Я дякую вам особисто і всьому комітету за ту увагу до цього законопроекту, до тих проблем, які він вирішує.

Насправді коментарі та пропозиції ми, скажемо так, бачили, опрацювали. Будемо дуже вдячні за найскоріше вирішення питання, всіх питань, які стосуються даного законопроекту, тому що насправді всі правки, які в цьому законопроекті, всі моменти, які винесені, вони мають сенс з точки зору розширення насправді можливостей грантової підтримки Національним фондом досліджень України. І вони вже виникли через той операційний досвід, який за декілька років фонд надбав. Дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Іванович, у вас піднята рука, ви хочете додати щось?

ШКУРАТОВ О.І. Да-да, я хотів додати, Сергій Віталійович, що сьогодні був співдоповідачем на Комітеті з питань інтеграції України до "Європейська солідарність". І на даному комітеті даний законопроект був підтриманий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, наскільки ми вже узгодили, знов-таки за дорученням голови підкомітету з питань науки вчора ввечері, ми узгодили, і Національний фонд досліджень з Міністерством освіти й науки узгодили всі проблемні питання, і вони зараз додаються текстом таблиці до цього закону. Якщо немає більше бажаючих обговорювати і вносити свої пропозиції, то я готовий поставити на голосування рішення комітету.

Отже, шановні колеги, перше: рекомендувати Верховній Раді відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради включити проект Закону (реєстраційний номер 8118) до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України.

Друге. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України (реєстраційний номер 8118), за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому з урахуванням пропозицій Комітету з питань освіти, науки та інновацій та техніко-юридичних правок. Таблиця пропозицій додається. Доповідачем на пленарному засіданні визначити голову Комітету з питань освіти, науки та інновацій.

Хто – за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воронов – за.

Наталія Романівна – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі – за. Одноголосно. Рішення прийнято. Дякую, шановні колеги. Переходимо до розгляду наступного питання. А наступне питання у нас... отже: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства щодо протидії булінгу (цькуванню) (реєстраційний номер 6393). І є пропозиція розглянути його разом з наступним законом з альтернативним до нього: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства щодо протидії булінгу (цькування) (реєстраційний номер 6393-1).

ППА Н.Р. Там є текст розглядати всі три разом, тому що інший – це доповнення до мого альтернативного, внесення в КУпАП.

_____. Так, слухна думка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. І третій тоді проект Закону про внесення змін до статті 173-4 Кодексу України про адміністративне правопорушення щодо

вдосконалення законодавства щодо протидії булінгу (цькування) (реєстраційний номер 6457).

Шановні колеги, тоді є пропозиція, якщо ви не заперечуєте, розглянемо всі три питання одночасно. А у нас є хтось з авторів першого законопроекту? Там автор Марія Мезенцева.

_____. Пане голово, колеги, доброго дня. Я щойно переписувалася з Марією Мезенцевою. Вона при певних обставинах працює на окрузі, допомагає при критичній склавшійся ситуації, тому просила не бути присутньою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але розглядати, да? Але розглянути проект?

_____. Да. Але просила розглядати. І поцікавилась, яке ми прийняли рішення на підкомітеті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте тоді, є пропозиція наступна. Раз у нас є автор другого законопроекту Наталія Романівна, давайте дамо їй слово, а потім тоді, Олена Георгіївна, потім тоді вам. Ви тоді розкажете, в чому різниця між одним і другим законопроектом, яке ваше бачення як підкомітету, яке підкомітет прийняв рішення. І тоді будемо вже обговорювати і приймати рішення комітету. Не заперечуєте? Якщо ні, то, Наталія Романівна, вам слово, а потім – Олена Георгіївна. Будь ласка.

ППА Н.Р. Дякую, колеги, дякую, гості і всі причетні особи, експерти.

Суть у тому, що цей законопроект мав розглядатись 23 лютого, він був вже винесений на комітет, але внаслідок потреби голосування тоді надзвичайного стану і підготовки до надзвичайного ще тоді стану, він був відтермінований станом на сьогодні. Тому підкомітети відбувалися ще тоді.

І суть, я думаю, що зараз би, може, підкомітети розглядали дещо по-іншому, але на сьогодні ситуація є така, що моєю пропозицією – я зараз озвучу кожен із законопроектів його переваги і недоліки – є ідеальним для України і суспільства буде зробити один законопроект на основі цих двох. Мій законопроект є зараз більш повний, він вносить в більшу кількість законів зміни, зокрема, він дає

можливість визнавати булінг не лише в освітньому процесі, але і в оздоровчо-виховному процесі, і також він пропонує внести зміни до КУпАП, щоб вони комплексно працювали. Адже якщо ми внесемо зміни тільки про булінг, як пропонує перший законопроект, то відповідно вирішення жодного питання не буде, бо він не передбачає відповідальності.

Які є моменти. 6393 – це первинний між 6393-1, оздоровчо-виховні та навчальні процеси не будуть працювати, так не було визначення, нема визначення про булінг в КУпАП. Альтернативний законопроект пропонує пакет законопроектів, перший законопроект комплексно розглядати. Пропонується наступне визначення булінгу, в двох перших – відмінність.

Альтернативний законопроект пропонує прибрати "цькування", так як уже всі використовують саме поняття булінгу.

Друга відмінність. Альтернативний законопроект пропонує замість "малолітньої чи неповнолітньої особи" зафіксувати "дитини", так як термін "дитина" – це дитина терміном до 18 років. Це щодо поняттєвого словника, який ми використовуємо, зокрема в цьому законопроекті.

Третя відмінність. Альтернативний законопроект пропонує більш ємке формулювання, не втрачаючи змісту. Законопроект 6393 основний, пропонує вносити зміни до Закону "Про вищу освіту". Альтернативна редакція законопроекту пропонує цього не робити, так як там уже переважно дорослі люди, яким більше 18 років, а ми тут говоримо, власне, про булінг, який є серед дітей.

Також основний законопроект не пропонує змін до Закону "Про професійну (професійно-технічну освіту)", хоча там більше дітей. Власне, якщо ми об'єднаємо ці два законопроекти і зробимо комітетський, він зможе вирішити це питання комплексно і, зокрема, детально розглянути всі види освіти і внести необхідні зміни. Законопроект 6393 основний, пропонує дублювати визначення булінгу в законах "Про охорону дитинства", "Про оздоровлення та відпочинок дітей". Альтернативний законопроект пропонує в законах "Про охорону дитинства", "Про оздоровлення та відпочинок дітей" не дублювати визначення, а робити посилання, що термін "булінг" вживається у значенні, визначеному Законом України "Про освіту".

І п'ятий пункт. Законопроект 6393 основний, не передбачає змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт", які, власне, вони є необхідними. Альтернативний законопроект пропонує подати у статтю про відповідальність у сфері фізичної культури і спорту нову частину про відповідальність керівника закладу фізичної культури і спорту за створення в закладі фізичної культури і спорту безпечного середовища, вільного від насильства та булінгу.

Це в загальному по цьому. І відповідно, якщо би ми визначились і робили законопроект комітетом, то наступний, який вносить до зміни КУпАП, подивилися б також чи потребує доповнень. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

Слово надається співдоповідачу – голові підкомітету з питань загальної середньої освіти, освіти на тимчасово окупованих територіях, інклюзивної освіти Олені Георгіївні Лис. Будь ласка, Олена Георгіївна.

ЛИС О.Г. Дякую. Я коротко по суті.

На засіданні підкомітету з питань вищої освіти та підкомітету з питань загальної середньої освіти, інклюзивної освіти і освіти на тимчасово окупованих територіях були розглянуті дані законопроекти.

Зазначений законопроект 6393. Заслухавши інформацію зацікавлених сторін та обговоривши законопроект, народними депутатами членами підкомітетів було рекомендовано Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій при розгляді цього законопроекту прийняти наступне рішення. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства щодо протидії булінгу (реєстраційний номер 6393) за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та доопрацювати до другого читання з урахуванням вищевисловлених зауважень і пропозицій. Щодо законопроекту 6393-1, його було рекомендовано за результатами розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, чи є необхідність... Хто хоче висловитись з цього питання? Будь ласка, Юлія Миколаївна.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович. Я теж в продовження всього того, що сказала Олена Георгіївна, да, я хочу теж підтримати і автора законопроекту. Дійсно, зараз у нас Марія Мезенцева, яка є основним автором, який нас фактично всіх зібрав біля цього законопроекту, вона зараз знаходиться в Харкові на окрузі і переживає, дзвонить, не може зараз підключитися.

Я від себе хочу сказати, що ми дійсно на засіданні підкомітету уважно пропрацювали цей законопроект, він такий, теж є таким, що викликав достатньо велику кількість дискусій, тому що у нас є альтернативний законопроект, зареєстрований нашою колегою Наталею Піпою. Тобто ми обговорювали плюси й мінуси цих законопроектів і достатньо велику кількість часу присвятили аналізу, і аналізували всі висновки, зауваження, які ми отримали. І ми однозначно всі прийшли до висновку, що ми можемо рекомендувати комітету освіти підтримати основний законопроект і до другого читання врахувати ті моменти, які там, можливо, ще викликають якісь дискусії або там заперечення. Тому що знову ж таки у нас немає ідеальних законопроектів. Але у нас є два читання, і круглий стіл у комітеті освіти, де завжди можна досягти згоди по будь-яких питаннях. Тому що перед нами стоять великі виклики і нам потрібно реагувати, і реагувати швидко, тому що й так законопроект розглядається достатньо тривалий час.

Тому ще раз хочу закликати колег, підтримати рішення підкомітету: підтримати законопроект ось наш по внесенню змін до Закону про булінг, тому що ці зміни є актуальними і тими, які є дуже важливими сьогодні і потребують такого прийняття якнайшвидше. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

У нас є, з нами є Юрій Кіцул, начальник відділу з питань захисту прав дитини Департаменту моніторингу дотримання прав людини Міністерство внутрішніх справ України. Бачу руку підняту.

Тому, будь ласка, пане Юрію, вам слово.

КІЦУЛ Ю.С. Так, вітаю всіх, я представляю Міністерство внутрішніх справ, у 2018 році мав честь плідно працювати в робочій групі комітету для підготовки, власне, змін. Зміни були до Кодексу про адмінправопорушення та Закону "Про

освіту". Тоді визначалася сфера, яка охоплює даний вид там правопорушення, так, соціально негативне явище, і відповідальність за нього саме освіту як учасника процесу.

Ми розуміємо концептуально чи ідейно що передбачається цими змінами, які на даний час розглядаються от. Але я хотів висловити експертну думку, тому що після прийняття потрібно, щоб закон працював, так, норма працювала.

Відповідно я комплексно розглянув три законопроекти. Законопроект 6457 дійсно він нам... він єдиний, так, з переставлених, який вносить зміни до статті 173 прим.4, який, власне, визначає адміністративну відповідальність за булінг. І він обов'язково, щоб воно працювало і для поліцейських, які здійснюють адміністративні провадження, а також для розгляду судам, повинен працювати зі спеціальними законами. Тобто соціальні закони ідуть для кваліфікації, кваліфікаційні ознаки, так, і широкий спектр рахується цього виду відповідальності, він визначений законопроектом 6393-1 от. І для того, щоб воно працювало, ми би все ж підтримували ці два законопроекти: 6457 і 6393-1. Законопроект 6393, він зрозумілий, так, нам і концептуально, ідейно, але для того, щоб закон працював, ми підтримуємо два інших.

І якщо дозволите вже по статистиці коротко, то з 2019 року, коли запрацював законопроект, поліцією було складено: у 2019 році – 344 протоколи, в 2020-му – 242, у 2021-му – 289 і за дев'ять місяців 2022 року складено 66 протоколів щодо правопорушення, саме булінгу.

Ми ще раз підтримуємо, щоб розширити коло сфери, ми розуміємо це, для чого: це табори, заклади оздоровлення, відпочинку, секції спортивні і під час тренувань, так. Але ще раз хочу повторюватися, для кваліфікації нам більш зрозуміліший 6393-1, а також визначення саме відповідальності – це 6457. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Юрію.

_____. Можна питання, да? Скажіть, будь ласка, я би хотіла все-таки уточнити, тому що у нас все-таки тривають дискусії з цих законопроектів. Я правильно розумію, тобто у нас зараз по процедурі потрібно прийняти рішення щодо підтримки одного з цих законопроектів? У вас є позиція по тому, що ви

підтримуєте якийсь один? Бо ви якось так висловились, ми не зовсім зрозуміли, яка ваша позиція.

ПППА Н.Р. Ми можемо підтримати два з існуючих, бо вони різні.

_____. Пані Наталія, у мене питання було. Я розумію, що вам потрібно, але давайте розберемось, що підтримує МВС?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зачекайте, МВС хочемо запитати.

КІЦУЛ Ю.С. До мене, так, адресоване питання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пане Юрію, до вас.

КІЦУЛ Ю.С. Дивіться, я ще раз хочу наголосити, що я висловлюю експертну думку. І я сказав, що 6393 нам зрозумілий і концептуально, але ми підтримуємо 6393-1, який нам зрозуміло, як його процесуально застосовувати. І він працює і буде працювати разом з 6457 саме зі змінами до КУпАП.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, пане Юрію.

Друзі, я все зрозумів. Дивіться, я просто, вибачте, не був на самому підкомітеті в той момент, але просто знаю позицію депутатів по цих законах і те, що обговорювалося на підкомітеті, мене ввели в курс справи. І розумію пропозицію експертну Міністерства внутрішніх справ, і разом з тим пані Наталку, яка є автором альтернативного законопроекту.

Для того, щоб ми продовжували нашу теплу і ефективну роботу в нашому комітеті, є пропозиція наступна. Все-таки підтримати Наталію Романівну, її пропозицію і запропонувати комітету зробити на основі двох законопроектів 6393, 6393-1 комітетську версію законопроекту, яка буде точно враховувати, і долучити Міністерство внутрішніх справ. Щоб ми зробили справді ефективний механізм, який буде діяти, і щоб ми прибрали всі можливі ризики.

Да, пані Наталія.

_____. І відразу звернутися до правоохоронного комітету, бо ж по 6457 він – основний, щоби він був прийнятий. Тому при розробці нового 6393,

умовно – 2, так, чи комітетський... відповідно щоби було в курсі з правоохоронним комітетом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Наталія, скажіть, а вони там... а вони можуть іти в різний час, чи вони потрібні іти... пакетом мають іти через Верховну Раду? Ну, чи буде працювати, я маю на увазі, чи буде працювати оцей 6457 в разі прийняття, без нашого основного закону?

_____. Ні, без основного не буде працювати, тому що там нема визначення... булінгу і де потрібний, вони не можуть притягнути до відповідальності... так, МВС.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Міністерство внутрішніх справ, ви з 6457 нормально, да? У вас проблема нема, все чотко?

КІЦУЛ Ю.С. Він абсолютно узгоджується зі спеціальними законами, там все виписано. Я можу надати ширшу фахову як би думку, але... *(Не чути)* окремо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Нам достатньо, в нас є ваша письмова підтримка. Просто хочеться від вас просто почути експертну думку.

Шановні колеги, тоді в мене є пропозиція наступна, 6457 – однозначно підтримати і рекомендувати це зробити основному Комітету з правоохоронної діяльності. Але по двом інших наших законах основним зробити "дешний" комітетський законопроект швиденько для того, щоб узгодити всі норми і зробити його максимально ефективним, щоб він працював. Але попросити допомогти, скажімо так, попросити правоохоронний комітет, щоб він теж підтримав 6457, але в зал їх випускати все ж таки пакетом для того, щоб ми не створили прецедент, коли ми внесли зміни з того... проголосували зміни до... в Кодекс про правопорушення, але не було предмету, власне, його регулювання.

_____. Вони тільки так і будуть працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Тому, якщо не заперечуєте, то є пропозиція наступна.

Законопроекти 63... що в нас – 6393, ми ж їх не відхиляємо обидва, правда?

Да.

Є пропозиція: перше – законопроект 6393 відхилити. Хто – за, прошу проголосувати. Відхилити, ми їх відхиляємо, потім робимо

Можеш. У нас тоді голосів може не вистачити.

Отже, хто – утримався? Роман. Два автори утрималися. І Валерій Вікторович утримався, да?

КОЛЮХ В.В. Так-так. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Троє – утрималися, інші – за. Дякую. Закон відхилений.

Є пропозиція також відхилити законопроект 6393-1.

Хто – за, прошу голосувати.

Бачу, бачу, бачу, бачу.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу.

Хто – утримався?

ППА Н.Р. Піпа – утрималась.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталка Романівна як автор утрималась і Ростислав утримався. Всі інші – за. Отже, колеги

ПАВЛЕНКО Р.М. І Павленко.

ППА Н.Р. Павленко утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є пропозиція наступна. Доручити Комітету Верховної Ради з питань освіти і науки доопрацювати обидва відхилені законопроекти, на їх основі з урахуванням положень зробити комітетську версію законопроекту.

Хто – за, прошу проголосувати.

Тут вже будуть всі – за. Дякую, колеги.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ППА Н.Р. Ми за конструктив, щоб працювало.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Автори будуть всі, тому весь комітет. Дякую, колеги. Рішення прийнято. Але дякую вам за довіру. Спочатку ми відхилили ваші обидва законопроекти, тільки потім поставили на голосування рішення про створення комітетського. Дякую за довіру.

І законопроект 6457. Ставлю на голосування проект рішення рекомендувати Верховній Раді законопроект, реєстраційний номер 6457, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу і направити цей висновок Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, визначеного головним з опрацювання даного законопроекту.

Хто – за, прошу проголосувати. Бачу, тут п'ять...

_____. За основу і в цілому.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного питання, яке треба знайти. Наступне питання: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення осіб з інвалідністю автомобілями, визнаними гуманітарною допомогою (реєстраційний номер 6533). І альтернативний до нього, пропоную розглянути одночасно, 6533-1. Один – є розробником Кабінет Міністрів України, у другого розробник – пані Наталія Королевська. Наталії Королевської з нами, на жаль, немає, тому будемо розглядати основний законопроект. Хто у нас суб'єкт подання? Хто від уряду буде доповідати цей законопроект, шановні колеги?

ПОЛЯКОВА О.Ю. Мінсоцполітики. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, доброго дня! Будь ласка, ближче до мікрофона, вас погано чути.

ПОЛЯКОВА О.Ю. Полякова Оксана, Міністерство соціальної політики, директорат соціального захисту прав осіб з інвалідністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже приємно. Будь ласка.

ПОЛЯКОВА О.Ю. Справа в тому, що я не буду забирати у вас багато часу. Я хочу проінформувати, що 21 вересня був прийнятий Закон Верховною Радою, у зв'язку з його прийняттям наш законопроект втрачає свою актуальність.

21 вересня прийнятий закон, в якому фактично скасовується Фонд соцстрахування. У зв'язку з цим поданий нами законопроект втрачає свою актуальність, оскільки органу такого вже немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую за конструктивну позицію і за те, що економите нам час. Цей закон вже непотрібний, він втратив свою актуальність, правильно?

ПОЛЯКОВА О.Ю. Так. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер. Шановні колеги, потребує це обговорення? Ні.

Тоді ставлю на голосування проект рішення, видозмінений щойно завдяки представнику Міністерства соціальної політики. Давайте просто їх обидва зніmemo з розгляду і не будемо навіть приймати по них жодних рішень, тому що вони непотрібні. Не буде заперечень? Чи їх треба відхиляти? А ми затвердили порядок денний, логічно. Тому, шановні колеги ...

ППА Н.Р. Відхиляти як, так, неактуально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все одно, да, через те, що ми уже затвердили порядок денний, мусимо приймати рішення по цьому закону. І ми не головні. Давайте обидва відхилимо у зв'язку з втратою актуальності.

Отже, перший проект рішення щодо законопроекту 6533. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 6533) відхилити. Хто – за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято.

Наступний проект рішення: пропонується рекомендувати Верховній Раді України проект Закону (реєстраційний номер 6533-1) відхилити і направити цей висновок головному комітету. Хто – за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

І наступне питання – наше улюблене "Різне", але в "Різному" є одне питання 11.1: про діяльність Дослідницької служби Верховної Ради України.

Шановні колеги, у Верховній Раді України створено Дослідницьку службу, про яку ви всі знаєте. І ми зараз попросимо або люб'язно надамо слово Наулік Наталії Степанівні – завідувачу тренінговим центром Дослідницької служби Верховної Ради України.

Будь ласочка, пані Наталія, вам слово. Шановні колеги, прошу пару хвилин уваги. Пані Наталія, ви з нами?

Шановні колеги, ви мене чуєте?

ППА Н.Р. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми вас не чуємо.

ППА Н.Р. Не чути мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Вас то чуємо, пані Наталія, а от Дослідницьку службу не чуємо.

ППА Н.Р. А, Дослідницьку службу Верховної Ради, да, ще не чути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Взагалі не чути, хоча ми бачимо.

Отже, перше доручення можемо дати комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій Дослідницькій службі дослідити причини, чому не працює мікрофон, і чому ви не можете доєднатися до засідання комітету.

НАУЛІК Н.С. Зараз нас чуєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. О, зараз чуємо. Перше доручення виконано. Ви дуже швидкі і ефективні, і це класно. Вам слово.

МИЩАК І.М. Ми дуже швидко виправляємось. Просимо вибачення, шановні народні депутати, за технічну маленьку проблемку.

Ми щиро вдячні за надану можливість презентувати Дослідницьку службу для вашого комітету. Наша служба лише розпочинає свою роботу і буде готувати для керівництва Верховної Ради, парламентських комітетів і народних депутатів інформаційні та аналітичні матеріали. Безумовно, кожен народний депутат може звернутися до нас із питаннями, які передбачені відповідно положенням для надання інформаційних і аналітичних матеріалів. Але для нас пріоритетом є ще співпраця з комітетами. І ми б дуже хотіли почути те, яким чином, як краще налагодити нашу співпрацю, і що б ви хотіли отримувати від Дослідницької служби.

У нас за кожним комітетом закріплений відповідний відділ Дослідницької служби. Безпосередньо з вашим комітетом буде співпрацювати наш тренінговий центр і саме Наталія Степанівна Наулік, яка сидить поруч зі мною. Вона якраз є керівником тренінгового центру, і з вашого дозволу я передаю їй слово.

НАУЛІК Н.С. Дякую, пан Іван Миколайович.

Колеги, ми вам, керівнику секретаріату ми скинули нашу презентацію про Дослідницьку службу і, зокрема, частково про тренінговий центр. Хочу звернути вашу увагу на те, що основними завданнями саме тренінгового центру – і чому я зараз наголошую на тренінговому центрі, тому що ми закріплені за вашим комітетом, і ми з вами хочемо, і маємо бажання, і будемо ефективно і активно співпрацювати, тим більше, що ви бачите, як би технічні несправності ми також усуваємо дуже швидко, як ви зауважили. Тренінговий центр буде здійснювати професійне навчання народних депутатів України, працівників Апарату, помічників-консультантів, а також представників органів державної влади й інших органів влади. А також ми будемо здійснювати і вже починаємо цю роботу науково-дослідницьку та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Верховної Ради, зокрема, вашого комітету. Крім того, хочу звернути вашу увагу, що наш тренінговий центр функціонує на правах відділу і співпрацює з Комітетом з питань освіти, науки та інновацій, інтеграції України до ЄС, зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. Крім того, що стосується професійного навчання, то ми плануємо запускати роботу з урахуванням всіх інноваційних видів навчання для дорослих. Ми розуміємо, з якою категорією

слухачів, зокрема, вас нам прийдеться працювати. Тому, навчання планується проводити онлайн, офлайн або змішані форми, знову ж таки залежно від того, як ви будете пропонувати, як ви будете вибирати. Навчання буде проводитися у формі тренінгів, майстер-класів... занять і так далі. Тобто ми хочемо максимально наблизити навчання до ваших потреб, і ми хочемо, звичайно, вчити вас тому, що вам буде потрібно, і будемо вас навіть просити, щоби і ви долучатися до цього процесу в якості тренерів, допомагали, наприклад, помічникам-консультантам зорієнтуватися в тій роботі, яку вони мають робити.

В презентації є коротеньких декілька слайдів для того, щоби ви розуміли, що є певні форми звернення до Дослідницької служби. І ми хочемо, щоби ви до нас зверталися в правильній формі так, як визначено нормативно-правовими актами. Тому ми дуже вас би попросили звернути увагу на те, що ви як профільний комітет можете звертатися з пропозиціями до... з розробкою пропозицій до проекту законодавчого акту до тренінгового центру.

Крім того, до Дослідницької служби комітети Верховної Ради можуть звертатися і також народні депутати за розробкою парламентських досліджень, аналітичної записки з питань порівняльного законодавства, оглядового досьє. А народні депутати можуть також замовляти інформаційну довідку в Дослідницькій службі.

Тут є коротесенький опис того, ну, тих документів, про які ми зараз з вами говорили, щоб ви розуміли що це таке, є строк виконання цих документів Дослідницькою службою, якщо вони будуть замовлені. Не буду зупинятися, це все можна буде побачити, почитати.

Хочу звернути вашу увагу, що визначена певна форма звернення, і ми дуже просимо її дотримуватися для того, щоби уникати певних моментів непорозуміння, який саме документ ви просити, замовляєте в Дослідницької служби. Тому є таке поняття, як зворотній зв'язок. І в зверненні, звичайно, має бути: мета, зміст та форма подання інформації, строки і так далі.

Крім того, колеги, хочу звернути вашу увагу, що є певні моменти, на яких ми хочемо також наголосити, оскільки Дослідницька служба не надає аналітичні та інформаційні матеріали на звернення з питань, що становлять: приватний або комерційний інтерес замовника, надійшли від замовника... до замовника від

виборців чи інших осіб, пов'язані з проведенням аналізу фінансового впливу рішень, стосується інтересів політичних партій та участі у виборчій кампанії, також передбачають надання роз'яснень рішень судів, актів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Також Дослідницька служба не готує доповіді та виступи.

Крім того, хочу звернути вашу увагу, що ми абсолютно відкриті і ми дуже би хотіли, щоб від вас був до нас зворотній процес. Тому на останньому слайді є наші контактні дані: керівника Дослідницької служби пані Лесі Ваолевської, також Івана Мищака, мій контактний телефон і моєї заступниці Тетяни Федоренко, яка тут також поряд з нами знаходиться.

Хочу ще звернути вашу увагу, що ми готуємо зараз листи на комітети, на ваш комітет також, і в листах буде посилання на анкету-опитувальник для депутатів. Вона буде у формі гугл-документа і ми дуже вас благаємо, просимо, будь ласка, заповніть її. Тому що лише з цієї анкети ми можемо зрозуміти, чи потрібно вам навчання, якщо потрібно, то яке саме, яка тематика, можливо, будуть якісь ваші пропозиції для того, щоб наступного року ми з вами могли спільно організовувати заходи, на яких і ви, і помічники-консультанти, і працівники Апарату зможуть підвищити свій рівень професійної компетентності. І звичайно, ми з вами, тому що ми, дорослі, завжди вчимося всі один від одного і разом. Я вам дякую за увагу. Сподіваюся, багато часу не забрала. Дуже сподіваюсь на нашу плідну і активну співпрацю. Якщо є запитання, будь ласка, ми з Іваном Миколайовичем готові на них відповісти.

_____. Колеги, дякую за презентацію. Нам дійсно приємно, що Дослідницька служба створилася. Багато було розмов, семінарів перед вашим створенням, ми приймали активну участь у цьому. І незважаючи на війну повномасштабну, добре, що у Верховної Ради з'являється такий-от think tank – такий-от помічник, який зможе нашу роботу зробити більш глибокою, покращити рівень тих законодавчих актів, які ми готуємо. І звичайно, щоб основу і світовий досвід, який ви можете приділити час і ваші компетентності для того, щоб нам допомогти робити нашу роботу краще – це дуже круто.

Я не знав складову частину того, що ви ще можете і навчанням займатися, це теж добре. Ми спробуємо дати наші відгуки і заповнити ту анкету, про яку ви кажете. Дякуємо.

МИЩАК І.М. Шановні народні депутати, якщо дозволите, ще хвильку вашої уваги. Ще одним з вагомих продуктів, який ми будемо готувати для народних депутатів і комітетів – це концепції розвитку законодавства. Безумовно, концепція має свою усталену структуру, порядок підготовки. Це такі складові, як аналіз сучасного стану галузевого законодавства, проблеми і недоліки, інформація про чинники, які впливають на зміст, пропозиції, безумовно, для розв'язання відповідних проблем.

Але ми хотіли б так само почути від вас зворотний зв'язок. Якщо за предметами відання вашого комітету є пропозиції щодо розроблення певних концепцій, ми готові врахувати певні ваші побажання? В тому числі і щодо структури такої концепції. Знову ж таки ми направимо вам відповідного листа, що стосується концепції, детальнішого. Будь ласка, якщо є якісь побажання щодо розробки концепції за предметами відання вашого комітету, ми так само готові розглянути і будемо вдячні за зворотний зв'язок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, шановні колеги. Насправді цікаво і може бути з цього хороший інструмент, побачимо з часом. Готові з вами співпрацювати. Звісно, про нашу відкритість комітету вже легенди ходять, тому сподіваюсь, що ми будемо обоюдно двосторонньо відкритими. І для того, щоб... ми обмінємося, звісно, офіційними документами.

А ви де територіально знаходитесь, до речі?

МИЩАК І.М. Провулок Несторівський, 4 на Львівській площі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей. Але насправді я думаю, що нам потрібно узгодити якимось чином наші графіки, і в один з днів я готовий з радістю вас запросити до нас в гості, щоб ми посиділи і більш предметно поговорили про нашу майбутню співпрацю і про деталі того, як буде працювати комітет з Дослідницькою службою.

МИЩАК І.М. Добре, будемо вам дуже вдячні. Коли вам буде зручно

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошення уже є. І я сподіваюсь, я впевнений, що секретаріат узгодить з вами можливі дати і час, і ми з вами визначимося і зустрінемося. Я щиро вам дякую за час, сподіваюсь, що ми один одному будемо корисні: ми будемо користуватися вашими послугами, а ви будете підсилювати нашу законодавчу складову. Тому дуже дякую вам, дякую за ваш час.

МИЩАК І.М. Дякую. Ми теж сподіваємося на плідну співпрацю.

НАУЛІК Н.С. Дякуємо щиро.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, в кого ще є питання в "Різному", бо ми по великому рахунку вичерпали порядок денний? Ні?

Якщо ні, то я вам щиро вдячний, кожному з вас, за приділений час. Засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій вважається закритим.

Дякую щиро. Гарного вечора. Побачимось завтра з більшою частиною присутніх.

_____. Тримаймося, перемагаємо! До завтра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Україна понад усе!